

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים
סיפורה של דמות – משה מונטיפיורי
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

סיפורה של דמות - משה מונטיפיורי

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים

מטרות

- התלמידים ילמדו על תרומתו של משה מונטיפיורי לבנין ירושלים.

מבנה השיעור:

פתיחה: מה הייתם עושים אילו היה לכם מיליון דולר?

שלב א': דמויות מספרות

שלב ב': מכתב הוקרה למשה מונטיפיורי

סיכום: שיר ומשימה

ההכנות הנדרשות:

- יש להכין את התמונה של משה מונטיפיורי (נספח 1) להצגה בכיתה.
- יש להכין אמצעי השמעה לשיר.
- יש לצלם את מילות השיר על מונטיפיורי (נספח 2) כמספר התלמידים.

פתיחה: מה הייתם עושים אילו היו לכם מיליון דולר?

- נשאל את התלמידים: תארו לכם שנפלה בידכם ירושה של סכום כסף גדול (מיליון דולר), מה הייתם עושים בכסף?
- נאמר שכעת נכיר דמות שהיה לה כסף רב, ונראה מה היא עשתה בכסף הרב שהיה לה.
- נציג את תמונתו של משה מונטיפיורי (נספח 1) ונשאל את התלמידים מי האיש.
- נספר של איש קורים משה מונטיפיורי ונשאל: מה אתם יודעים עליו? מתי חי? מה היה פועלו?
- נספר: משה מונטיפיורי נולד לפני 232 שנים (בשנת 1784) ופעל לפני כ- 100 שנה. הוא חי באנגליה והיה איש עשיר מאוד. הוא התחתן עם יהודית שהייתה בת עשירים. כבר בגיל 40 היה לו כסף רב לכל ימי חייו והוא לא היה זקוק לעבוד כלל לפרנסתו.
- נשאל: מה לדעתכם עשה מונטיפיורי בזמן שלו? בכסף שלו? (נאזין לתשובות)
- נספר שמשה ויהודית מונטיפיורי בחרו להקדיש את חייהם למען עם ישראל וארץ ישראל. עוד מעט נפגוש דמויות שונות ובזכותן נכיר את תרומתם הרבה של הזוג מונטיפיורי.

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים
סיפורה של דמות – משה מונטיפיורי
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

שלב א' – דמויות מספרות

- נציג בפני הכיתה את הדמות הראשונה:

שמעון פרנקל / רופא מגרמניה

תרופות בחינם, מי צריך תרופות? תרופה לכל חולה, תרופות בחינם מהנדבן השר מונטיפיורי...
(פונה לקהל) המגפה בירושלים משתוללת ואלמלא שר מונטיפיורי וודאי היו כאן אסונות כבדים. מספרים שכשהגיע בפעם הראשונה לירושלים מצא כאן 90 משפחות יהודיות ועוד 200 אלמנות זקנות. העניות בלטה מכל פינה והשר מונטיפיורי פתח את הלב ואת הארנק. הוא ממש החיה את האנשים. כשראה שיש מחלות ומגפות השר מונטיפיורי הביא אותי, ד"ר שמעון פרנקל להקים פה בית חולים.
מספרים שהשר מונטיפיורי התאהב בארץ ישראל. בזכות הביקור בארץ הקדושה הוא התחזק בקיום התורה והמצוות ואפילו לוקח איתו לכל מקום שוחט מומחה כדי שיהיה לו בשר כשר למהדרין.
טוב, מה אני עומד כאן ומפטפט כמו אלמנה זקנה. המגפה משתוללת והחולים רבים. תרופות בחינם, מי צריך תרופות? תרופה לכל חולה, תרופות בחינם מהנדבן שר מונטיפיורי...

שאלות:

- מה היה המצב בירושלים באותה תקופה? כמה משפחות גרו בעיר?
- כיצד תרם משה מונטיפיורי לתושבי העיר ירושלים?

- נציג בפני הכיתה את הדמות השנייה:

הרב יצחק פיתוחי חותם רוזנטל / משגיח ואחראי על בניית משכנות שאננים

קדימה לעבודה. מה קרה לבנאים היום? הם לא רגילים לאחר. אה, אתם לא יודעים מי אני? אני כמובן המשגיח והאחראי הרב יצחק פיתוחי חותם רוזנטל. כאן תיבנה שכונה יוקרתית. שורות בתים מרווחים וליד כל בית גינה לגידול ירקות ולשתילת עצים. שני בתי כנסת - אחד לספרדים ואחד לאשכנזים ומקווה טהרה. ואם זה לא מספיק אז גם טחנת קמח גדולה שתתן פרנסה ברווח למשפחות ברות המזל שיגורו

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים
סיפור של דמות – משה מונטיפיורי
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

כאן.

בירושלים שבתוך החומות צפוף־צפוף. אין מקום לזבוב. למרות שהזבובים כאן ממלאים את השכונות. ורבות מחלות והדלות והעוני. אז למה לא יוצאים מהחומות אתם שואלים? זה מסוכן ומפחיד. בלילה מסתובבות כנפיות שודדים. ואז הגיע לביקור השר משה מונטיפיורי, וכשראה את החיים הקשים בתוך החומות הוא ידע כבר מה לעשות. משכנות שאננים. זהו שמה של השכונה הראשונה מחוץ לחומות. ואני האחראי. האמת שחשבתי שהמשפחות שבתוך החומות יריבו מי יגור בשכונה היוקרתית הזו, אז הצעתי לשר מונטיפיורי לעשות תורות. פעם בכמה זמן יתחלפו התושבים כדי שכולם יזכו לגור כמו עשירים. אבל אתם לא תאמינו למה שאספר לכם: אף אחד לא רצה לצאת מהחומות! אנשים פחדו... לא רצו לעזוב את הקהילה... גם לזה מצא שר מונטיפיורי פתרון: הוא שילם למי שיגור בשכונה שלו כסף. כי אהבת הארץ זרמה לו בדם. הוא רצה שהארץ תתרחב ותתפתח, שיהודים לא יפחדו ויגורו בכל מקום. בזכותו התחילה תקופה חדשה בתולדות עמנו – 'היציאה מהחומות'

שאלות:

- כיצד תרם משה מונטיפיורי לפיתוחה של העיר?
- כיצד דאג לחיי קהילה דתית ולפרנסת התושבים?
- מה הסיבה שהבתים היפים שבנה לא אוכלסו?
- מה עשה משה מונטיפיורי כדי לשכנע את המשפחות שגרו בתוך החומות לעבור לבתים שבנה?
- מדוע לדעתכם עשה זאת?

שלב ב': מכתב הוקרה למשה מונטיפיורי

- נבקש מהתלמידים לכתוב מכתב הוקרה למשה מונטיפיורי על פועלו למען ירושלים ותושביה.
- נערוך סבב קצר שבו כל תלמיד קורא את מה שכתב.

סיכום: שיר

4

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים
סיפורה של דמות – משה מונטיפיורי
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

- נשמיע את השיר: [שיר על משה מונטיפיורי / יהורם גאון](#) ונחלק את המילים (נספח 2).
- ניתן משימה: האזינו לשיר וכתבו כמה שיותר פעולות העולות מן השיר שפעל מונטיפיורי למען היהודים בעולם ולמען ירושלים.
- נשאל: האם גם אנחנו יכולים לתרום לירושלים? (למרות שאנחנו לא עשירים כמו משה מונטיפיורי) הצעות לתרומה: להתפלל לשלומה / ללמוד עליה ולטייל בה / לשמור עליה נקייה.

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים
סיפורה של דמות – משה מונטיפיורי
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

נספח 1 – תמונה

M. Montefiore

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים
סיפורה של דמות – משה מונטיפיורי
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

נספח 2 – מילים לשיר:

השר משה מונטיפיורי

מילים: חיים חפר / לחן: דובי זלצר / ביצוע: יהורם גאון

וכשהיה השר מונטיפיורי בן שמונים
אז באו לביתו המלאכים הלבנים
עמדו על מיטתו וכך אמרו אליו:
"הקדוש ברוך הוא רוצה אותך אליו"

וכך ענה השר מונטיפיורי בדיוק:
"סלחו לי רבותי, אך באמת אני עסוק
כי יש הרבה צרות לאחינו בעולם
הנה פוגרום ברוסיה, איך לא אבוא אצלם?
כי מי אם לא אני יעזור פה לכולם?"

והוא עלה למרכבה ו"דיו" לסוסים אמר
ופה מתן בסתר ושמה נדבה
פה צביטה בלחי או ליטוף של אהבה
ולכל היהודים שמחה וגאווה
וכל הכבוד לשר, וכל הכבוד לשר!

וכשהיה השר מונטיפיורי בן תשעים
אמרו לו: "תעלה, כי שם למעלה מבקשים"
שאל אותם השר: "הגידו איך אוכל?
איך עלילת הדם בדמשק תבוטל?"

הלא צריך ללכת לפחה הנבזה,
להגיד לו: "תתבייש ואיך מרשים דבר כזה"
ואם צריך לשים לו ביד איזה בקשיש
מן מתנה גדולה, אך שאיש בה לא ירגיש

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים
סיפורה של דמות – משה מונטיפיורי
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

אז מי אם לא אני לתורכי את זה יגיש?"
והוא עלה למרכבה...

וכשהיה השר מונטיפיורי בן מאה
אמר: "מספיק לי כבר, הנשמה שלי שבעה
הלכו מיליונים לירות ופרנקים ובישליק
אבל ליהודים זה אף פעם לא מספיק"

אמרו לו: "כבודו, רק יבוא ויסתכל
צריך לבנות עוד חדר לקבר של רחל
להגביה ת'כותל המערבי
לנוה שאננים יהודים יש להביא
ומי אם לא אתה יא מורי, יא לבבי?"

והוא עלה למרכבה...

וכשהיה השר בן מאה ועוד שנה
נשקוהו מלאכים בנשיקה האחרונה
וכך את העיניים עצם הוא בבקשו
רק אבן ירושלמית מתחת לראשו.

עטוף טלית של משי ונח בתוך ארון
גמר השר משה את מסעו האחרון
אך יש עוד אנשים המוכנים לה'שבע
שלפעמים בלילה כשחושך בסביבה
ראו את מונטיפיורי על יד המרכבה.

והוא עלה למרכבה...